

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра квантової радіофізики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету радіофізики,
біомедичної електроніки та
комп'ютерних систем

Сергій ШУЛЬГА

“ 25 ” червня 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

**«ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ ПУБЛІКАЦІЙ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЯ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень – доктор філософії

галузь знань Е – Природничі науки, математика та статистика

(шифр і назва)

спеціальність Е6 – Прикладна фізика та наноматеріали

(шифр і назва)

Освітньо-наукова програма Прикладна фізика та наноматеріали

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

Протокол № 6 від “ 25 ” червня 2025 року

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Дегтярьов Андрій Вікторович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри квантової радіофізики.

Програму схвалено на засіданні кафедри квантової радіофізики

Протокол від “ 25 ” червня 2025 року № 14

Завідувач кафедри квантової радіофізики

(підпис)

Вячеслав МАСЛОВ

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) Прикладна фізика та наноматеріали

(назва освітньої програми)

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) проф. Леонід ЧОРНОГОР

(підпис)

Леонід ЧОРНОГОР

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

Протокол від “ 25 ” червня 2025 року № 6

Голова методичної комісії факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем

(підпис)

Олександр БУТРИМ

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього (освітньо-наукового) рівня – доктор філософії
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності Е6 – Прикладна фізика та наноматеріали

освітньо-наукова програма Прикладна фізика та наноматеріали

спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає в ознайомленні аспірантів з основними принципами наукового дослідження і складовими підготовки наукових публікацій та презентації результатів досліджень.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Викладання курсу «Підготовка наукових публікацій та презентація результатів досліджень» для підготовки докторів філософії передбачає:

- ознайомлення аспірантів з законодавчою базою, щодо наукової діяльності та академічними вимогами до наукових публікацій;
- оволодіння принципами оформлення і публікації наукових статей і тез доповідей, специ-фікою апробацій результатів наукових досліджень;
- оволодіння практичними навичками щодо розробки та етапів дисертаційного дослідження, структури дисертаційної роботи;
- ознайомлення з принципами оформлення наукових дослідних робіт і грантів;
- ознайомлення з формальними принципами захисту дисертації.

Компетентності, що забезпечуються дисципліною:

- ЗК-3 здатність використання академічної української мови у професійній діяльності та дослідженнях;
- ЗК-4 здатність використання академічної іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях;
- ЗК-7 здатність працювати в міжнародному контексті та автономно;
- ФК-7 здатність засвоювати та об’єктивно оцінювати наукові результати, вміння готувати оприлюднення наукових результатів у вигляді друкованої статті, усної доповіді, презентації;
- ФК-8 здатність критично оцінювати та захищати прийняті рішення як при індивідуальній роботі, так і при роботі в групі чи керуванні колективом у сфері своєї професійної діяльності.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни
<u>Обов'язкова</u> / за вибором
<u>Денна</u> форма навчання
Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки
1-й
Семестр
1-й
Лекції
18
Практичні, <u>семінарські</u> заняття
18
Лабораторні заняття
–
Самостійна робота
84 год.
Індивідуальні завдання
–
Контрольні роботи
–

1.6. Заплановані результати навчання.

За результатами навчання здобувач має досягти таких результатів навчання і отримати:

- здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі;
- здатність завершити розширене оригінальне дослідження, що базується на критичному розгляді джерел та забезпечене необхідним науковим апаратом таким, як нотатки, бібліографія та публікація відповідних документів;
- здатність презентувати результати дослідження в науковому контексті, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей;
- здатність готувати підбір матеріалу, публікувати його у пресі чи на вебсторінці;
- здатність планувати оригінальний вклад на основі досліджень, пов'язаних з важливою науковою задачею.

Програмні результати навчання, що забезпечуються дисципліною:

- ПРН-1.1 здобуття поглиблених знань і розумінь у прикладній фізиці та споріднених областях, включаючи методики проведення експериментів та наукових досліджень;
- ПРН-1.2 здатність продемонструвати поглиблені знання у вибраній спеціалізації;
- ПРН-1.3 здатність ясно та ефективно описувати результати наукової роботи;
- ПРН-1.4 здатність вести спеціалізовані наукові семінари та публікувати наукові статті в вітчизняних та закордонних наукових журналах;
- ПРН-1.6 здатність підготувати та успішно захистити дисертаційну роботу на основі індивідуальних досліджень;
- ПРН-2.1 здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел;
- ПРН-2.2 самостійно планувати та виконувати експерименти, оцінювати отримані

результати;

- ПРН-2.4 поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціалізації з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів;
- ПРН-2.6 ефективно працювати як індивідуально, так і у складі команди;
- ПРН-2.8 аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення;
- ПРН-2.9 підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію;
- ПРН-3.2 кваліфіковано представляти та обговорювати отримані результати та здійснювати трансфер набутих знань;
- ПРН-4.2 здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань;
- ПРН-4.3 здатність відповідально ставитись до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики;
- ПРН-4.4 здатність безперервно самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Наукові публікації: вимоги, структура, форма, зміст

Тема 1. Нормативно-правова база

Нормативні вимоги до оформлення наукових текстів і зокрема дисертацій. Документи, звіти у сфері науки і техніки. Нормативно-правова база щодо структури і правил оформлення, презентації, захисту наукових досліджень.

Тема 2. Наукові статті й апробація наукових досліджень

Загальна характеристика наукового тексту. Види наукових текстів. Обсяг, форма, функціональне призначення. Функції наукових статей і тез. Структура наукових текстів. Академічні/редакційні вимоги до тез, статей. Елементи наукових текстів: посилання, таблиці, ілюстрації, додатки, список використаних джерел, бібліографічний опис. Мова і стиль наукових доповідей.

Тема 3. Розробка та етапи дисертаційного дослідження

Формування мети, проблеми і планування етапів дослідження. Організація інтелектуальної праці, план роботи. Опрацювання джерел з теми дисертаційного дослідження; «примітки на полях». Відбір матеріалу. Стратегії підготовки тексту. Написання і редагування тексту. Наукова комунікація. Обговорення попередніх результатів дослідження.

Тема 4. Структура дисертаційної роботи

Загальні принципи структурування дисертаційних досліджень. Основні технічні вимоги оформлення дисертацій. Академічні вимоги до дисертацій. Анотація. Структура вступу. Постановка проблеми й актуалізація. Ступінь розробленості проблеми, аналіз досліджень. Формулювання мети і завдань. Об'єкт і предмет дослідження. Теоретико-методологічні засади. Формулювання наукової новизни. Основні розділи. Структура, форма, зміст і порядок наукового дослідження. Різні стратегії побудови тексту. Висновки дисертаційного дослідження. Практичні та теоретичні складові висновків. Оформлення списку використаних джерел.

Розділ 2. Публікація і презентація результатів дослідження

Тема 1. Наукові видання і наукова комунікація

Особливості наукових видань. Фахові видання. Наукометричні бази. Індeksi цитування. Форми наукової комунікації. Семінари, конференції, симпозиуми, конгреси: їх тематика, тривалість та способи проведення. Виступи і доповіді на наукових конференціях. Комунікація через Інтернет.

Тема 2. Наукові дослідні роботи і гранти

Наукові дослідні роботи: проектування досліджень, розробка запитів. Грантові програми та їх специфіка. Класифікація грантодавців. Українські, міжнародні гранти. Конкурси на отримання дослідницьких грантів. Спільні наукові проекти. Напрямки досліджень. Особливості оформлення запитів/заявок. Форми заявок. Формування і оформлення ідей. Наукові стипендії.

Тема 3. Захист дисертації

Підготовка до захисту. Нормативно-кваліфікаційні, процедурно-технологічні особливості захисту. Мова, стиль і структура викладу результатів дослідження у доповіді. Відгуки на дисертацію. Підготовка документів після захисту.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
	го	л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Наукові публікації: вимоги, структура, форма, зміст												
Тема 1. Нормативно-правова база	14	2	2			10						
Тема 2. Наукові статті й апробація наукових досліджень	14	2	2			10						
Тема 3. Наукові видання і наукова комунікація	14	2	2			10						
Тема 4. Наукові дослідні роботи і гранти	14	2	2			10						
Разом за розділом 1	56	8	8			40						
Розділ 2. Публікація і презентація результатів дослідження												
Тема 1. Розробка та етапи дисертаційного дослідження	22	4	4			14						
Тема 2. Структура дисертаційної роботи	18	2	2			14						
Тема 3. Захист дисертації	24	4	4			16						
Разом за розділом 2	64	10	10			44						
Усього годин:	120	18	18			84						

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар “Положення Закону України «Про вищу освіту» щодо наукової діяльності”.	2
2	Семінар “Публікування статей у фахових наукових журналах”.	2
3	Семінар “Основні вимоги до змісту дисертації”.	2
4	Семінар “Вимоги до оформлення рукопису дисертації”.	2
5	Семінар “Виступи і доповіді на наукових конференціях”.	4
6	Семінар “Грантові програми та їх специфіка”.	2
7	Семінар “Підготовка документів після захисту дисертації”.	4
Усього годин		18

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Розділ 1. Тема 1. Опрацювання рекомендованої літератури	10
2	Розділ 1. Тема 2. Підготовка доповідей до практичних занять	10
3	Розділ 1. Тема 3. Виконання індивідуальних завдань (примірник оформлення основних елементів дисертації)	10
4	Розділ 1. Тема 4. Виконання індивідуальних завдань (запит наукової дослідної роботи/гранту)	10
5	Розділ 2. Тема 1. Особливості оформлення запитів/заявок	14
6	Розділ 2. Тема 2. Відгуки на дисертацію	14
7	Розділ 2. Тема 3. Підготовка до залікової роботи	16
	Разом	84

6. Індивідуальні завдання

Не заплановані.

7. Методи контролю

Курс побудовано на лекційних заняттях та семінарах, що знайомлять студентів з теоретичним матеріалом що складаються з трьох частин: 1) усне опитування по теоретичному матеріалу; 2) перевірка домашнього завдання; 3) розгляд типових завдань за темою, що вивчається. На самостійну роботу виведено низку питань, що стосуються змісту курсу, що вивчається, але не входять до лекцій.

Лекції, семінари, самостійна робота студентів.

Поточний контроль включає оцінювання самостійної роботи (32 бали), виконання домашніх завдань (14 балів) та усне опитування по теоретичному матеріалу (14 балів).

Підсумковий контроль – залік (40 балів).

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання							Залікова робота	Сума	
Розділ 1				Розділ 2					Загалом
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	60	40	100
5	5	10	10	10	10	10			

T1, T2 ... – теми розділів.

Розділ зараховується студентові, якщо він набирає не менш 50% можливих балів за тему. Студент допускається до іспиту, якщо всі розділи зараховані. Студент не допускається до заліку, якщо набирає протягом семестру менше 10 балів. Студенти з підсумковим рейтингом <10 вважаються такими, що не допущені до заліку з дисципліни. Їм перед сесією надається можливість підвищити оцінку і отримати допуск до заліку шляхом виправлення нульових оцінок з окремих видів занять і контрольних завдань. Термін і порядок ліквідації заборгованостей встановлюється викладачами, котрі проводять відповідні заняття і контрольні заходи.

Критерії оцінювання

1. Виконання кожного завдання залікового білета оцінюється балом за таблицею:

№ з/п	Кільк. балів	При оцінці відповіді на теоретичні питання	При оцінці розв'язання задачі
1	0	Виявлено, що студент виявив академічну недобросовісність	
2	1-8	Наведено лише визначення термінів, які входять до формулювання питання	Записано коротку умову, наведено діаграму або рисунок до задачі, записано основні закони з цієї теми
3	9-19	Наведено лише загальні відомості	Додатково до п.2 вказано метод розв'язання задачі
4	10-24	Наведено нечітку відповідь	Додатково до п.3 при правильному виборі методу розв'язання задачі допущено грубі помилки
5	25-32	Наведено відповідь з незначними помилками	Додатково до п.3 при правильному виборі методу розв'язання задачі не доведено до кінця
6	33-36	Наведено правильну в цілому відповідь з порушеннями логіки викладення матеріалу або без належних ілюстрацій чи оформлення відповіді ускладнює розуміння тексту	Задачу доведено до правильної кінцевої формули і на тому припинено розв'язання
7	37-40	Повна бездоганна відповідь	Здобуто правильну кінцеву формулу та проведено її аналіз, перевірку на розмірність, вірно визначено числове значення

2. Загальна оцінка заліку за 40-бальною шкалою розраховується за формулою:

$$\text{Оцінка} = (\text{П1} + \text{П2} + \text{П3}) / 3 ,$$

де П1, П2, П3 – бали за відповіді на окремі завдання залікового білету.

9. Рекомендоване методичне забезпечення

Основна література

1. Вимоги до оформлення дисертацій і авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 9-10.
2. ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення».
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
4. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 30008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення". – К.: Держстандарт України, 1995. – 36 с.
5. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 3017-95 "Видання. Основні види та визначення". – К. : Держстандарт України, 1995. – 45 с.
6. Державні стандарти та нормативні документи до оформлення наукових робіт : ДСТ 3582-95 "Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила". – К. : Держстандарт України, 1995. – 16 с.
7. Довідник здобувача наукових ступенів: зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищ. кваліфікації / упоряд. Ю. І. Цеков ; попереднє слово Р. В. Бойка. – К. : Ред. "Бюл. ВАК України", 1999. – 64 с.
8. Довідник офіційного опонента : Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань експертизи дисерт. дослідж. / упоряд. Ю. І. Цеков ; за ред. Р. В. Бойка. – К. : Ред. "Бюл. Вищ. атестац. коміс. України ; вид-во "Толока", 2001. – 64 с.
9. Закон України про вищу освіту
10. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. А. Єрін. – К. : Центр навч. л-ри, 2004. – 212 с.
11. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. - 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ВД "Професіонал", 2004. – 216 с.

Допоміжна література

12. Пілющенко В. Л. Наукове дослідження : організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілющенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – К. : Лібра, 2004. – 344 с.
13. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку джерел, який наводять у дисертації, і списку опублікованих робіт, який наводять в авторефераті // Бюл. ВАК України. – 2008. – № 3. – С. 9-13.
14. Селігей П. О. Науковець і його мова // Українська мова. – 2012. – № 4. – С. 18–28.
15. Сурмін Ю.П. Майстерня вченого : підруч. для науковця / Ю. П. Сурмін. - К. : Навч.-метод. центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2006. - 302 с.
16. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. – К. : НАДУ, 2008. – 184 с.
17. Філіпченко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпченко. – К. : Академвидав, 2004. – 208 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство освіти і науки України. Наука.

<http://mon.gov.ua/activity/nauka/>

2. Перелік наукових фахових видань.

<http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/perelik-vidan/>

3. Як публікуватися в міжнародних рецензованих виданнях.

<http://mon.gov.ua/activity/nauka/atestacziya-kadriv-vishhoyi-kvalifikacziyi/yak-publikuvatisya-v-mizhnarodnix-recenzovanix-vidannyax.html>

4. Державний фонд фундаментальних досліджень.

<http://www.dffd.gov.ua/index.php?lang=ua>